

FORORD

FORSKNING- OG UDVIKLINGS- OG PROJEKTER

– Ved de finansielle uddannelser

Gæsterektor:

Kenneth Hansen, lektor,
finansuddannelserne, UCN

Dette temanummer af UCN Perspektiv handler om forsknings- og udviklingsaktiviteterne hos de finansielle uddannelser (finansøkonom, finansbachelor og financial controller). De fire følgende artikler dækker et ret bredt emneområde, om end to af disse har en fællesnævner:

DEN TRADITIONELLE BEGREBSRAMME TIL AT FORKLARE ØKONOMISKE OG FINANSIELLE FORHOLD ER DET SÅ- KALDTE NEOKLASSISKE PARADIGME

Her opfattes den enkelte økonomiske agent (person eller virksomhed) som værende 'rationel', dvs. at agenten ud fra sit kendskab til omverdenen forsøger at maksimere sin nyttefunktion ved at træffe en række valg omkring forbrug, opsparing etc.

Dette paradigme er yderst succesfuldt og kan forklare mange økonomiske og finansielle fænomener. Som altid er der dog anomalier, i Kuhns forstand (Kuhn, 1962), som udfordrer dette paradigme.

Mest indlysende er nok, at jeg, personligt, ikke er bevidst om at have

en matematisk formuleret nyttefunktion inde i hovedet, som jeg optimerer løbende. Kort sagt: Nyttefunktionen kan ikke observeres, og det gør hele teoridannelsen suspekt.

Langt værre er det, at forskning inden for adfærdsøkonomi, af bl.a. Kahneman og Tversky (Kahneman & Tversky, 1979) har afsløret, at vi som mennesker ikke handler 'rationelt' i neoklassisk forstand, men at vores tankegang derimod er underlagt en lang række kognitive bias, eller adfærdsfejl. Den neoklassiske opfattelse af mennesket som økonomisk agent er altså empirisk forkert.

Jannie Munchs artikel giver en grundig og letlæselig introduktion til adfærdsøkonomi og præsenterer en række af disse adfærdsfejl.

Samtidig forklarer artiklen, at disse adfærdsfejl ikke bare udgør en økonomisk/psykologisk kuriositet, men faktisk spiller en rolle i dagligdags situationer, herunder i bankernes privatøkonomiske rådgivning.

Artiklen af Jill Bach Larsen, Jannie Munch og Peter Vollstedt rettes spotlyset imod en gruppe af personer, som altid er blevet beskyldt for at være økonomisk uansvarlige, nemlig de unge. Forfatterne dokumenter i artiklen dels, at ungdommen ikke nødvendigvis er mere irrationelle end andre aldersgrupper, dels at en eventuel irrationel adfærd ikke skyldes uvidenhed eller uoplysthed. Måske skal svares søges blandt de førromtalte adfærdsfejl?

Foto: Colourbox / Søren Thomsen

I den tredje artikel af Anders Bønnelykke Jensen og Henrik Lauritzen opsummeres resultaterne fra en del af et større projekt, som går ud på at belyse prisudviklingen på det nordjyske boligmarked. Boligprisudviklingen er interessant af flere årsager:

FOR DET FØRSTE UDGØRES EN STOR DEL AF PRIVATPERSONERNES FORMUE AF FRIVÆRDI I EJERBOLIGER.

Stiger boligpriserne, så stiger denne friværdi, og gennem en mindre opsparing og et øget privatforbrug påvirkes hele samfundets økonomi.

FORORD

Tilsvarende gælder naturligvis for fald i boligpriserne, som vi har set gennem de senere år i finanskrisens kølvand.

For det andet påvirker boligprisudviklingen i et mindre område den økonomiske udvikling i området, og man kan ende i en ond cirkel:

Faldende boligpriser hæmmer den økonomiske udvikling i området, hvilket får folk til at flytte til de større byer, hvorved boligpriserne falder yderligere.

DENNE UDVIKLING
KAN OBSERVERES
MANGE STEDER I
'UDKANTSDANMARK'.

For det tredje stikker frygten for en boligprisboble dybt. Dette begreb dækker over urealistiske og ikke-bæredygtige stigninger i boligpriserne med et efterfølgende stærkt prisfald. Igen havde vi i Danmark en boligprisboble i årene op til finanskrisen.

Generelt er prisbobler på de finansielle markeder problematiske, som beskrevet f.eks. i nobelpristagerens Shillers bog (Shiller, 2000). Prisbobler på de finansielle markeder er imidlertid svære at identificere, idet en prisstigning på f.eks. boliger ikke nødvendigvis er tegn på en prisboble.

I den tredje artikel beskrives udviklingen i boligpriserne i de forskellige dele af Nordjylland, og artiklen er således første skridt på vejen til at identificere en eventuel boligboble.

Den sidste artikel af Henning Gerner Mikkelsen er noget mere teknisk end de andre tre. Den er resultatet af en undersøgelse, hvor forfatteren og en række andre undervisere ved de finansielle uddannelser har undersøgt et aktuelt emne:

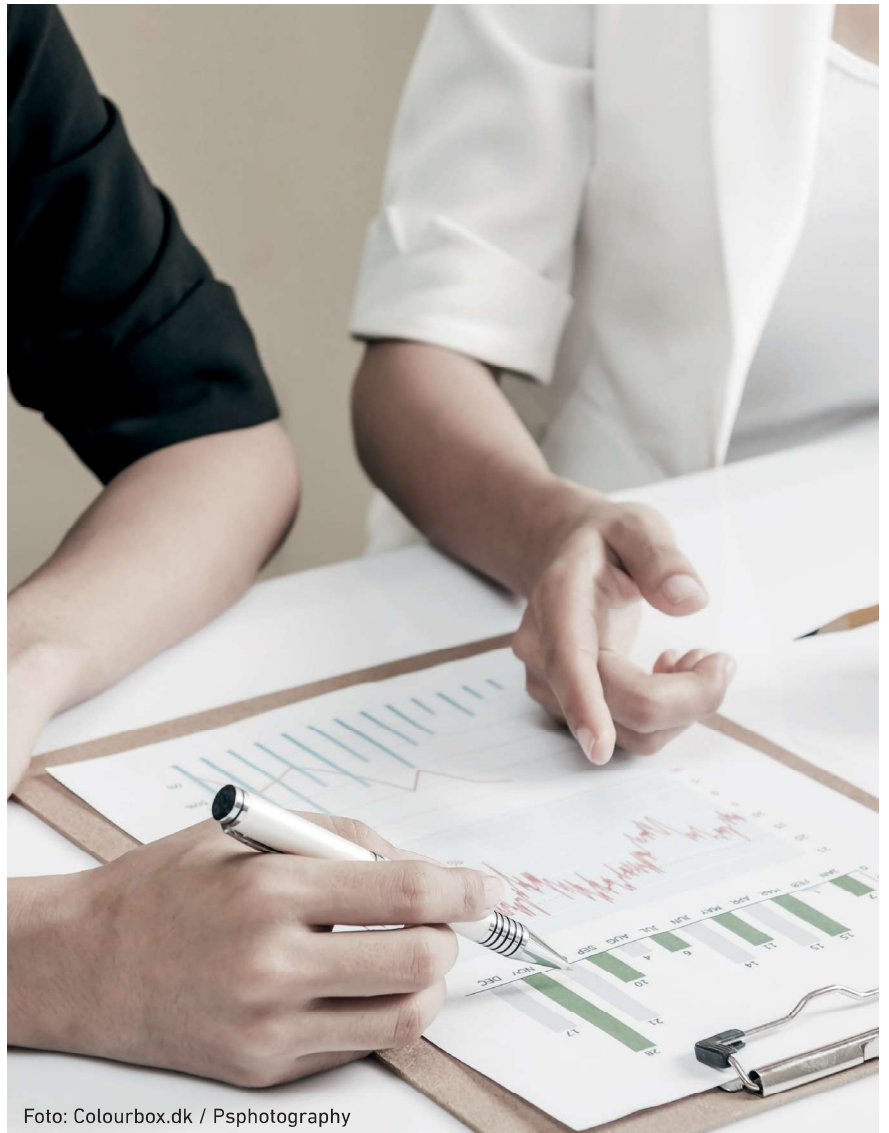

Foto: Colourbox.dk / Psphotography

Hvorledes har de lempede regler for afgivelse af revisorerklæringer for små og mellemstore virksomheder påvirket bankernes kreditgivning til disse virksomheder?

Konklusionen er den lidt overraskende, at bankernes kreditgivningspolitik på dette område stort set ikke er ændret:

VIRKSOMHEDERNE KAN
STADIGVÆK FÅ DE LÅN,
SOM DE EFTERSPØR-
GER, MEN TIL GENGÆLD
SLIPPER DE MED
LAVERE UDGIFTER TIL
REVISIONEN

Litteraturliste

- Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of of Decision under Risk. *Econometrica*, 2(47), s. 263-291.
- Kuhn, T. (1962). *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago: Chicago of University Press.
- Shiller, R. (2000). *Irrational Exuberance*. Princeton University Press.